

ILMAVALGUS

www.tartumaarja.ee

Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Tartu Maarja koguduse infoleht

1/2021

Rõõmustage alati, palvetage lakkamatult, tänage kõige eest – sest see on, mida Jumal teilt tahab Jeesuses Kristuses! (1Ts 5:16-18)

Armas Tartu Maarja koguduse pere!
Head sõbrad ja toetajad!

Praegune aeg ei ole meile kellelegi olnud kerge. Oleme pidanud silmitsi seisma koroona kriisist tingitud rohkete muudatustega meie elukorralduses. See on tekitanud inimestes ärevust ja stressi, pannud proovile usu, toonud välja meie südame olukorra ning tõstatanud palju küsimusi, millele oleme püüdnud leida vastuseid. Praegune aeg paneb tõesti meie usu proovile. Seetõttu on vaja sügavat palvet ja Püha Vaimu tööd meis, et mõistaksime apostel Pauluse üleskutset rõõmustada alati ning tänada Issandat kõige eest, mis meie ellu on tulnud.

Iga hetk, mis meile antakse, on suur Jumala arm. Inimese elus on palju raskeid olukordi ja kannatusi. Jumal, kes on armastuse allikas, sest Tema on armastus (1Jh 4:8), viib inimese läbi elu kannatuste, aidates teda nii märkamatu kui ka läbi nähtava; teiste inimeste kaasabil ning ilma nende osaluseta, tuues elavnemist inimese rõhutatud vaimule. Issand ise käib su ees, Tema on sinuga, Tema ei lahku sinust ega jäta sind maha. Ära karda ega kohku! (5Ms 31:8)

Küllap just praegusel ajal taipame, kui kalli hinnaga ostis Kristus meid vabaks ning kui suur väärtus on Issanda päästesõnumil meie elus. Tundes raskusi oma elus, taipame omal nahal, kui tähtis on usk meie Loojasse ja Eluandjasse ning kui õnnis on see inimene, kes on leidnud nii eluolukordadele kui ka igavikulistele küsimustele lahendused Jumala päästeplaanis Kristuse kaudu. Inimene, kes tunneb Jumalat, ei pea kogema ahastust, vaid õpib käima üheskoos Temaga ning olema vastupidav. Oma vastupidavusega kannatustes te pärite oma hinge. (Lk 21:19)

Praegu räägitakse palju majanduse olukorrast ning selle turgutamise võimalustest, kapitali kasvatamisest. Kuidas on lugu meie hinge olukorraga, nii-öelda hinge kapitaliga? Me vajame seda, et meie hing saaks rikkaks Issandas. Seda kapitali saab aga koguda ainult läbi kannatlikkuse ja pika meele.

Iga kannatus toob meie hingele pimedust, aga Jumal on Tõeline valgus, mis valgustab iga inimest (Jh 1:9). Kui rõhutatud Inimene pöördub püsivas palves Issanda poole, hakkab pimedus taanduma ning inimest ümbritseb järjest enam Issanda valgus. Sellepärast hüüab psalmist Issanda poole: Sina oled mulle peidupaigaks, Sa hoiad mind õnnetuse eest; Sa ümbritsed mind pääsemise hõiskamisega. (Ps 32:7)

Kannatus peab kristlasele tähendama kannatlikkust. See on kannatlikkus, mis avaldub igapäevaelus, kui me ei vasta kurjale vihaste sõnadega, kui me ei räägi teisi taga, kui me ei lange enesehaletsusse ning kui me ei kaota lootust. Läbi pikaajase kannatlikkuse puhastab Jumala arm meie hinge ning see ongi pühitus, mida Issand, Rahuvürst, tahab meis teoks teha.

Head sõbrad! Soovin teile vastupidavust Issandas, kannatlikku meelt, lakkamatut palvet ning tänutunnet Issanda vastu sellel keerulisel ajal! Soovin teile õnnistusrohkeid ülestõusmispühi! Võtkem eeskujuks meie Issand Jeesus Kristus, kellele me järgneme ja ärgem unustagem, et ükski kannatus ei kesta igavesti, olgu ta kui suur ja hirmutav tahes. Sellepärast lõpetan apostel Pauluse sõnadega: Aga rahu Jumal ise pühitsegu teid läbinisti ning teie vaim ja hing ja ihu olgu tervikuna hoitud laitmatuna meie Issanda Jeesuse Kristuse tulemiseks! (1Ts 5:23)

Timo Švedko,
Tartu Maarja koguduse õpetaja

Jätkame tänuliku meelega

Juhatuse tagasivaade 2020. aastale on täis tänulikkust Jumalale ja teile, head õed ja vennad, et oleme üheskoos tulnud toime koguduse majandamisega ning vaatamata koroonaviirusele on kogudus hoitud ja teenitud.

Uus nõukogu on valitud

Kuna käesolev aasta on EELK-s valimiste aasta ning 21. veebruaril sai ka meie kogudus endale uue nõukogu, siis jääb see kokkuvõtte perioodil 2017-2021 ametis olnud juhatusel viimaseks. Täna juhatusel liikmeid Lea Hallikut, Ilmar Topsis, Toomas Russakut ja Indrek Pekkot ning koguduse õpetajaid Joonna Toivaneni, Ants Toomingat ja Timo Švedkot koostöö eest koguduse hea käekäigu eest seismisel!

Tartu Maarja koguduse nõukogusse kuulub 15 valitavat liiget, õpetaja on nõukogus ameti poolest. Tänavu kandideeris valimistel 18 inimest, neist viis kas esmakordselt või taas pärast mõningast eemalolekut. Eelmise nõukogu ametisoleku aega jääb suuremate tegudena kiriku ehitustööde algus ja uue õpetaja valimine. Juhatus sai nõukogult palju tuge ka igapäevasel majandamisel. Palju tänu Marika Marimaale ja Martti Veldile, kes ei kandideerinud uude koosseisu. Jaksu jätkamiseks ka uues nõukogus Helika Gustavson-Rätsep, Lea Hallik, Kadri Isak, Priit Kama, Carmen Karabelnik, Arne Maremäe, Loone Ots, Indrek Pekko, Lea Saar ja Ilmar Tops. Tere tulemast uued nõukogu liikmed Hanna Järve, Viivika Padar, Heldur Peterson, Rita Puidet ja Heikki Valk. Head jätkuvat koostööd ka nõukogu asendusliikmetele Helle Aarsalu, Triin Lõbus ja Toomas Russak. Niipea kui Covid-19 piirangud leevenevad ja nõukogu saab koguneda esimesele koosolekule, valitakse ka uus juhatus, revident ja sinodisaadikud.

Suur tugi koguduse õpetajale ja ka juhatusel on tulnud meie vabatahtlikelt. Koguduse erinevate töövaldkondade tegevuste ja kirikuehituse toetuseks kogutud tuhanded eurod on olnud see hea vili, mille eest õnnistagu teid kõiki Issand Jumal ise. Tunnustan ka südamlikkude osadust meie töötajate vahel, ilma milleta oleksid meie püüdlused kui kumisev vasknõu või kõlisev kuljus.

2020. aasta majandamisest

Liikmeannetus on üks meie peamisi tuluallikaid ja aasta kokkuvõttes laekus isegi rohkem kui julgesime oodata, kokku 120% ehk 20400 €. Alalaekumine oli teenistuste ja talituste annetustelt, planeeritud 40%

ehk 6040 €, mis on ka mõistetav, kuna vahepeal ei tohtinud teenistusi pidada. Vähem laekus ka renditul, sest rentnikud ei tohtinud grupikogunemisi korraldada – 69% ehk 5190 €. Tartu Maarja Kiriku sihtasutuselt laekuv hoonestusõiguse tasu on 10000 eurot aastas, ühekordne toetus riigieelarvest oli 3950 eurot. Soome evangeelne misjoniselt ELY toetab alates augustist koguduses tehtavat diakoonia- ja hingehoiutööd ning peretööd, makstes töötaja palga, nõustamisruumide eest ning mitmesuguste väiksemate kulutuste eest. Sihtfinantseeringut on saanud Tartu Maarja Kirikukoori, Maarjateatri ja muusikatöö toetuseks ettevõtjatelt ja mitmesugustest fondidest.

Kulutusi tehes oleme olnud säästlikud, et ruumide halduskulud, palgad ja maksud saaksid tasutud ning teenimistöe toimuks. Üldkulud (majandus, haldus) on kokku 8900 €, tegevuskulud (teenimistöe erinevad valdkonnad) on 69519, millest suurim kuluartikkel on töötasud, 2020. aasta palgafond oli 34072 €.

Kokkuvõttes on 2020. a tulud summas 77641 € ja kulud 78419 €. Tulem on miinuses 778 €. Kõigi dokumentidega on võimalik tutvuda koguduse kantseleis.

Vaadates ette 2021. aastasse, siis on juba selge, et majandamine ei muutu lihtsamaks. Lisaks tavapärasele kulutustele vajab kogudusemaja soojasõlm väljavahetamist. Selleks kulub sügisel võetud hinnapakumise kohaselt ca 9000 eurot. Vana soojasõlme remont maksaks umbes 6000 eurot ja ei ole mõttekas.

Suur tänu igapäevale, kes te olete tasunud oma liikmeannetuse või plaanite seda lähiajal teha! Kordan siin üle, et liikmeannetuse suurus võiks olla vähemalt 1% aastatulust. Näiteks kui kuu sissetulek on 500 eurot, siis liikmeannetus võiks olla ühes kuus 5 eurot või aastas 60 eurot, kui 1000 eurot, siis vastavalt 10 ja 120 eurot jne. Palju tänu ka kõigile, kes on lisaks liikmeannetusele leidnud võimaluse toetada mõnd töövaldkonda või teinud soovituslikust suurema annetuse. Soovitame pangas sõlmida igakuine püsikorraldus, et annetamine ei ununeks. Samuti tagab see kogudusele püsiva rahavoo arвете tasumiseks.

Juhatus palub ka, et ärge jääge kogudusest eemale, kui teil ei ole võimalust liikmeannetuse tasumiseks. Kristlik osadus ei põhine rahal, vaid ligimesearmastusel. Oleme koguduse õpetajaga teinud palju kodukülastusi ja vestelnud telefoni teel. Meil on koguduses palju tublisid vabatahtlikke, kes saaksid teile olla ühel või teisel moel toeks. Võtke meiega julgelt ühendust, üheskoos oleme tugevamad!

Õnnistussoovidega

Lea Saar, juhatuse esimees

Maarja kirik ei saa hävida

Maarja kirik põles öö läbi kui küünal, valgustades kümnete kilomeetrite ulatuses hämar-kurba suveööd. Nagu Tiigi tänava elanikud mäletavad, süttis süütepommist põlema Maarja kiriku torn, kust tuli levis kiirelt üle kogu kiriku. See oli 12. juuli õhtupoolikul, mil kogu rajoon oli leekides ja pommi kildudes. Oli lootusetu ja mõttetu asuda kiriku päästmisele, sest esiteks oli tuli kiirelt kogu kiriku oma võimusesse võtnud, ja teiseks puudusid inimesed ja igasugused kustutusabinõud. Tuli jäi üksipäini möllama, kõik jäi saatuse hoolde.

Nõnda alustas kolumnist Piirita Orvik Postimehe kolumni aasta pärast seda, kui Tartu Maarja kirik taganeva Nõukogude armee tahtel hävitati. Kadus paik, kus toimus esimene eestikeelne kontsert Tartus, kust kuus aastat hiljem läks teele esimene üldlaulupeo rongkäik, olles enne pidanud kirikuhoones taevani hõiskava peaproovi. Kogudus oli valmistunud tähistama 1942. aastal kirikuhoone õnnistamise 100. aastapäeva. Nüüd tõdes Orvik:

Jumalakoda langes tuleroaks, keskööl olevat tornist alla varisenud kelladki, mis aastakümneid on helisenud üle linna ja tuhandeid võlvide alla kutsunud /../. Nüüd ei helise enam Maarja kiriku kellad. Varemets seisvas tornis on hakkide pesad.

Kirikut tabas 12. juuli õhtupoolikul süütepomm. Süttis altar, aisakadeemik Julie-Hagen-Schwarzi maalitud altarpildist sai peotäis musti tuha-helbeid. Et kogu ümbrus juba põles, ei saadud appi minna. Kell 22.30 varises maha üks Tartu maa-märke – kiriku torn.

Veidi eemal tappis tuli algul vana puidust kogudusemaja, seejärel uue, äsja valminud kivihoone. Seal säilitatav Maarja kiriku hinnaline, ajas kaugele tagasi ulatuv arhiiv langes tuleroaks. Seda arhiivi nimetati hiljem ajakirjanduses ka muuseumiks. Sinna kuulus suur hulk vanemat vaimulikku kirjavara, millest paljud köited olid rariteedid. Esimese üldlaulupeo ametlik juht praost Willigerode oli pannud mahuka aluse noodikogule. Kolleksioon sisaldas nii koorilaulu- kui ka instrumentaal-, enamjaolt puhkpillimuusika teoseid. Sellise pärandi kadumise taustal tundus koguduse ülejäänud maise vara hukka vaid tühine kaotus.

Kuperjanovi-Tiigi-kindral Põdra tänavate piirkonnas oli üksteise järel hävinud hulk eesti kultuuriloo jaoks olulisi hooneid, teiste hulgas metodisti kirik otse

Maarja portaali vastas, 1890. a imekaunis juugendmajas avatud Siemeri ja Järve apteegi hoone Maarja kiriku taga ning Jannsenite perekonna elamu, Lydia Koidula neiupõlvekodu Tiigi 17, nagu ka lähikonnas elanud professorite, näiteks kirjandusteadlase ja folkloristi Gustav Suitsu ning keemiku Leonhard Tiganiku, raamatukogud. Saksa halduse ajal kahjusid kokku arvates selgus, et ainult ühesainsas kvartalis õgis tuli ära 27 000 raamatut.

Hommikuks oli tuli vaibunud. Ümberringi suitses veel tukke, pealtnägijad mäletavad hääbuva põlengu iilides keerlevaid plekikänkraid – katuse ning tornikiivri jäänuseid. Inimesed kogunesid leinama oma jumalakoda. Lein oli kahekordne: 8. juulil oli arreteeritud ja hiljem maha lastud koguduse õpetaja, abipraost Aksel Erich Vooremaa.

Eesti rahvas on läbi ajaloo talunud järjest uusi hävinguid – ja end järjest uuesti jalule ajanud. Ka Maarja kiriku hukus terendas uue lootuse täht. Selle kohta andis Jumal ka märgi – keset tuletorni ja lausturma jäi Tema tahtel ellu Maarja kellamehe tilluke puitelamu Kuperjanovi 8. Veidi varem oli kogudus ettenägelikult toimetanud sõja jalust varjule armulauariistad.

17. augustil tuli kokku koguduse nõukogu. Seda juhtis senine abiõpetaja Oskar Kodres, kes jäi Maarja pastoriks kuni põgenemiseni Eestist 1944. Jumalakoja jäädud koguduse võttis lahkelt oma katuse alla tollal veel terve Jaani kirik, kes andis kantseleile ruumi kogudusemajas ja võimaluse kasutada saali igal pühapäeval, kord hommikul, kord õhtul. 24. augustil peetigi Maarja rahva esimene jumalateenistus Jaani kirikus.

Maarja uus kogudusemaja oli ehitatud tellistest ja seetõttu põlenud vaid osaliselt. Otsustati see taas üles ehitada ja Jaani rahva külalislahkust mitte kuritarvitada.

Kogudusemaja leerisaali ja kiriku enda taastamiseks algatati korjandus. Taluomanikest koguduselikeimed lubasid laetalade taastamiseks palke. Sõjaajal polnud paraku saada ühtki mootorsõidukit. Veoks tuli kasutada hobuseid, kes olid omakorda koormatud lõikuse- ja sügiskünni aja põllutöödega. Igal juhul tuli ajutine katus ruttu rajada, et ilmastik ülejäänud hoonest jagu ei saaks. Algas uus ajajärk Maarja koguduse elus.

Postimehes märgitakse, et ka eelmine, keskajal Tartusse ehitatud Maarja kirik hävis sõjas, seegi kord Vene vägede sütitatud tules. Uut kirikuhoonet tuli oodata 134 aastat. Loodame väga, et Maarja koguduse teine kirik tõuseb uues hiilguses siiski kiiremini.

Jumala tahtel, Tartu linna abiga ja eesti jonni toel oleme selleks juba nii palju teha saanud. Maarja kirik ei saa hävida. Sest armastus ei hääbu iial.

Loone Ots

Tartu Maarja kiriku 179.

Esimesel pühapäeval pärast kolmekuningapäeva tähistatakse Tartu Maarja kiriku aastapäeva. Sel, 2021. aastal möödus esmapühitsemisest juba 179. aastat. Kogudus on seda päeva alati tähtsaks pidanud ja ka tähistanud. Mõnikord tagasihoidlikumalt, mõnikord suuremalt. Tänavu oli aastapäev aga eriline. 10. jaanuaril 2021 avasime koos aastapäeva tähistamisega pidulikult Maarja kiriku torni taaspüstitamise ehituse.

Maarja kiriku torni ehitusele oli koos meie oma õpetaja Timo Švedko-ga õnnistust andma tulnud ka piiskop Joel Luhamets. Ehituse järgmise etapi puhul rõõmustasid publikut kõnede ja heade soovidega Tartu linnaeja ja Tartu Maarja Kiriku SA nõukogu esimees Urmas Klaas, sihtasutuse asutajaliige Toomas Savi ja Embach Ehituse OÜ juhatuse esimees Andres Salusaar.

Urmas Klaas rõõmustas oma sõnavõttus, et saame olla see põlvkond, kes ülekohtu heastab, saame olla kiriku-ehitajad. Nendest sõnadest kantuna paigutas Urmas Klaas torni vundamenti ajakapsli, mille tugevdasid seguga Maarja koguduse ja sihtasutuse töötegijad. Ehitaja Andres Salusaar ja ehitusinsener Riivo Klaas lõpetasid üheskoos segutööde viimistluse.

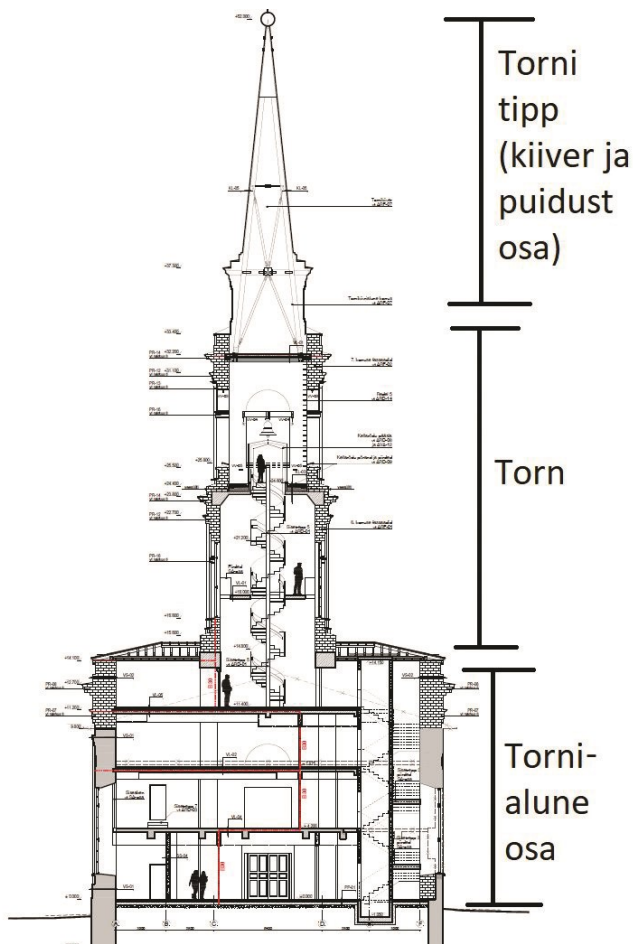
Tänavu oli aastapäev aga eriline. 10. jaanuaril 2021 avasime koos aastapäeva tähistamisega pidulikult Maarja kiriku torni taaspüstitamise ehituse.

Seega lisandub praegusele kahele korrusele veel neli korrust, kaks torni alusesse ja kaks torni osasse. Torni hakkab katma 21 meetri kõrgune tornikiiver.

Maarja kiriku torni ehitus

Sama päeva hommikul pakkisid õpetaja Timo Švedko ja koguduse liige Rita Puidet ajakapslisse läkituse tulevastele põlvvedele, infot koguduse kohta, dokumente SA asutamisest ja torniehitusest, aga ka käibel olevaid münte ja värskemaid ajalehti. Loodame, et seda kapslit mitte kunagi ei leita. Asub ta ju torni all, seda kandvas vundamendis. Torniehituse avasündmuse lõpetas pidulikult Tartu Maarja kirikukoor U. Sisaski palaga "Sanctus".

11. jaanuaril, päev pärast Maarja kiriku 179. aastapäeva toimetasi Embach Ehituse mehed juba kiriku juures. Tööd käivad, kuigi tempo on esialgu üsna aeglane. Kirikutorni taaspüstitamisel laotakse ka kahe kitsama tornikorruse alla jäävat laia osa umbes kuue meetri võrra kõrgemaks. Seega lisandub praegusele kahele korrusele ühtekokku neli korrust, kaks torni alusesse ja kaks torni osasse. Lisanduvat nelja korrust hakkab katma 21 meetri kõrgune tornikiiver, mis jäi küll praegu vahendite puudumise tõttu hankest välja. Tornialusesse osasse ehitatakse lift ja trepid, mille kaudu korruste vahel liikuda.

aastapäev

Liftiga saab sõita neljanda korruseni, sealt kõrgemale torni viib keerdtrepp.

Esmalt oli vaja osaliselt lammutada vanad vahelaed, et teha ruumi liftišahtile ja trepile. Täna- seks on valatud liftišahti vundament ning alustatud juba ka šahti ladumis- töödega.

Aeglase tempo põhjustavad peamiselt projekteerimis- tööd. Väljakuulutatud hankes oli sees ka tööjooniste koosta- mine. Lisaks projekteerivad insenerid ja konstruktorid torni- le ka jäikust andvaid tugeseid/vaheplaati, et tagada torni püsi- vus parimal moel. Arutletud on paari erineva variandi üle –

jäigestusraam korruste vahel või betoonist tugevdusplaat tornialuse osa katuse all.

Kogu protsessis peab ehitaja oluliseks mitte teosta- da töid, mida peaks hiljem ringi tegema. Seetõttu on ka tempo torni kerkimisel esialgu aeglane. Peagi saavad aga projekteerimistööd teh- tud ja ehk juba peagi paistab katusest kõrgemale ulatuv ehitustegevus silma.

Silvia Leiaru,
Tartu Maarja Kiriku sihtasutuse juhatuse liige

Tartu Maarja kiriku taasta- mist saad toetada anneta- des telefoninumbritel
900 1842 5 €
900 1941 10 €
900 2019 50 €
või tehes nimelise annetu- se Tartu Maarja Kiriku sihtasutuse kontole Swedbankis
EE132200221021269201.

Usu ja eestluse märter

Aksel Vooremaa
27.12.1903–8.07.1941

Aksel Erich Vooremaa ristimiskirjes seisab perekonnanimi Wöhrmann. Tema isa Karl Wöhrmann oli Karja koguduse pastor ja hilisem Saare praostkonna praost. Aksel õppis Kuresaare Aleksei gümnaasiumis, tegi õpinguis 1915. a-st pausi ja jätkas 1919 juba iseseisva Eesti Kuresaare gümnaasiumis, mille lõpetas 1921.

Siis viis tee Tartu ülikooli teoloogiateaduskonda ja korporatsiooni Fraternitas Estica. Wöhrmann vanemal oli seitse last, lisaks Akslile sai kõrghariduse ka Ilmar, kes lõpetas arstiõpingud cum laude. Aksel veetis prooviaasta Kambja ning Tartu ülikooli kogudustes, sai preestrikoolituse tunnistuse oktoobris 1926, ordineeriti pastoriks 27. märtsil 1927 ja töötas sest ajast Maarja koguduse abiõpetajana. 1934 valiti ta koguduse üldkoosolekul Vanemuise saalis ühehäälselt maarjalaste uueks pastoriks.

27. aprillil 1927, kohe pärast ordineerimist abiellus Aksel Wöhrmann Aino Grünfeldtiga. Üksteise järel sündisid Aavo-Eerik (1932), Marju (1936) ja Kaarli (Karl, 1938). 15. aprillil 1935 eestindasid Aksel ja vend Ilmar Wöhrmannid oma nime Vooremaaks.

Õpetaja Vooremaa oli Eesti alati toimekate hingeekarjaste hulgas omakorda üks tegusamaid, teda jätkus kõikjale. Ta oli Tartumaa kaitseliidu maleva õpetaja, esindas konsistooriumi Naiste Karskusliidus, aga laiemalt luteri kirikut kõikvõimalikel isamaalistel ja ligimesearmastuse üritustel. Ta aitas propageerida emadepäeva. Õpetaja Vooremaa oli seotud isegi tuleõnnetustega ja õnnistas nt Tähtvere priitahtlike pritsimeeste lipu. Ühiskonna palvel oli ta ka Tartu Alama kohtu liige ja suutis vähemalt ühel korral hageja ning kostja lepitada.

Palju panustas Maarja pastor laste- ja noortetöösse, olles kohaliku Noorte Meeste Kristliku Ühingu liige ja esimees. Samuti oli ta Treffneri gümnaasiumi ja Tartu tütarlastegümnaasiumi usuõpetaja. Tema peetud lastejumalateenistusest 1933 loeb oma ajaloo algust Maarja kiriku pühapäevakool. Veel algatas pastor Maarja koguduse lasteaias asutamise Luunjasse ja edendas ideed asutada Tartusse kristlik rahvaülikool. Mõte jäi nõukogude võimu tahtel teostamata, katkes ka noorte suvelaagrite tava.

29. märtsil 1937 pälvis pastor Vooremaa kõrge tunnustuse

– kuldametiristi. 1939 sai temast EELK hooldusnõukogu liige. Punasel aastal 1940–41 oli Aksel Vooremaa Tartu praostkonna abipraost.

Õpetaja Vooremaa töö haardest, aga ka tõeliselt kristlikust südamest annab tunnistust väike, kuid kõnekas nupp Postimehes 4. veebruaril 1940. Alla on kirjutanud seitse Tartu hingeekarjast. Et Vooremaa nimi on esimene, on ta eeldamisi teksti koostaja.

Palve tartlastele

Valitseb külm talv. Tuba on külm. Ja kõht on tühi. Vanad ja väetid paluvad armu. Nende vahetalitaja Tartu eesti koguduste supiköök sirutab oma käed välja palvega: toetage neid. Praegu saavad Puiestee t. 87 iga päev 120 vana sooja lõunat ja 20 leiavad seal ulualust. Nobedad korjajad käivad Tartu linna kõik tänavad, majad ja korterid läbi ja paluvad supiköögi-le armuande. Valitsus on selleks luba andnud. Sõber, kui sa abipalveid kuuled, siis ära tee oma südant kõvaks.

8. juulil 1941 viidi õpetaja Aksel Vooremaa ära oma kodust Õpetaja tänava kogudusemajas. Abikaasa ja lapsed pääsesid. Järgmistel päevadel hakkasid liikuma kuulujutud massimõrvast vanglas. Õpetaja Vooremaa arvati olevat ohvrite hulgas. Täit selgust sai alles siis, kui hakati leidma kuulijälgedega laipu vangla õue risuhunnikute alt, avama sinnasamma kaevatud madalaid haudu ja ammutama tühjaks kaevu,

kuhu oli heidetud kümneid ohvreid. Pika-peale selgus ka mõrvakoht: vangla saun, kust veri loodeti veejugadega ära uhta.

Hukatute kirjeldused, rõivaste kangaproovid ja iga tapetu üks king pandi vangla saalis tuvastamiseks välja. 1. augusti Postimees kirjutab: *Pastor Vooremaa laip kaevati hauast välja neljakümneandana, kuid seni ei võidud kindlasti öelda, et Vooremaa oleks hukatute seas, kuna pundunud keha ja näo järgi oli isiku selgitamine võimatu, kuni nüüd esemete järgi tema isiku tundis ära ta abikaasa ./.*

4. augustil ilmub ajalehes lese ja laste leinakuulutus. Mõni päev hiljem jagab lehe kaudu oma leina ka Maarja kiriku käsitööselt.

25. aprillil 1942 maetakse mõrvatu põrm koos saatusekaaslaste omadega ümber Pauluse kalmistule. Kuni juulini 1944 peetakse juulikuus õpetaja Vooremaa mälestusteenistust ja koguduse esindajad viivad tema hauale pärja.

1944 põgenevad Ilmar Vooremaa pere ja tema vennanaine Aino Vooremaa koos kolme lapsega Eestist ning asuvad Rootsi.

Aksel Erich Vooremaa mõrvati elajalikult, sest ta oli kristlane, aga ka rahvuslane. Ta kandis kindlalt nii ristiusu kui ka Eesti aadet. Õpetaja Vooremaa sünnipäev, 27. detsember langeb kokku esimese ristiusu pooldamise eest hukatud jumalasõna kuuluta-

Palju panustas Maarja pastor laste- ja noortetöösse.

Suure inimese teekonda ei valgestata ka teisiti. Temagi peab minema igavese armastuse paistel ja tal peab olema jõudu ja õigust ikka jälle tagasi tulla oma Jumala armu juurde.

ja, esimärter Stefanose päevaga idakiriku kalendris. Sõna „esimärter“ ei pea märkima ainult järjekorranumbrit. See viitab ka eeskujule. Olgu meil kõigil kindlat meelt, tunnistas avalikult oma ristiusku. Ärgu andku Jumal meile neid kohutavaid kannatusi, mida elas üle Eesti rahvas, teiste hulgas ka õpetaja Vooremaa perekond.

Lõpetan tsitaadiga õpetaja Vooremaa uusaastajutlusest „Uus algus“ jaanuarist 1935.

Meie lapsepõlve tee oli kord heledasti valgustatud ja tasane, seepärast et mängumurule jooksime armastuse sülest ja võisime alati sinna tagasi minna. Suure inimese teekonda ei valgustata ka teisiti. Temagi peab minema igavese armastuse paistel ja tal peab olema jõudu ja õigust ikka jälle tagasi tulla oma Jumala armu juurde.

Loone Ots

Takistused ei ole röövinud koguduse lootust

80 aastat ei ole ühe koguduse ajaloos eriti pikk aeg. Ent samas võib see aeg olla otsustav. Vaatamata ette tulnud lausa katastroofilistele raskustele ei ole Tartu Maarja kogudus kaotanud lootust ega usku ja kuulutanud kiitust Jumalale – *Soli Deo Gloria*.

Palve osta metsamaterjali

Teame, et 12. juulil 1941 hävis sõjatules koguduse armas pühakoda. Algas koguduse pikk kannatusi täis teekond. Aga ega pühakirigi ütle, et kristlase tee on kerge. Kogudusel on alles dokumendimapp, paksust on sel mitu head sentimeetrit ja sealt saab hea ülevaate, kui järjekindlalt on kogudus koos seda teeninud õpetajatega seisnud jumalasõna kuulutamise ja kogudusele kuuluvate hoonete eest.

Eelnenud kirjavahetusest andmed puuduvad, ent juba novembris 1941 on piiskop Johan Kõpp saanud kirja herra majandusdirektorile. Kirjaga on kaasas olnud arhitekt Arnold Matteuse arvutused, kui palju kuluks kiriku ülesehitamiseks saematerjali. Ühtlasi palutakse võimalust osta tarvisminevat puitmaterjali linnalähedastest metskondadest. „Kogudus on valmis oma tööjõududega puud metsas maha võtma ja kohale vedama,“ kirjutab piiskop Kõpp. Sellest ilusast soovist saab sügisel 80 aastat.

Otsitud ettekääne

Sõjatuli ei jätnud puudutamata ka Õpetaja tänaval asunud pastoraati ja leerimaja. Juba augusti keskel 1946 on riikliku arhitektuurilis-ehitusliku kontrolli inspeksioon välja andnud loa leerimaja taastamistöödeks. Jumala kiituseks koguneti esmalt Jaani kirikusse, selle hävimise järel Ülikooli kirikusse. Veebruar 1948 tõi kogudusele rõõmupäevad – leerimaja oli taastatud ja jumalateenistusteks koguneti sinna.

Ent koguduse rõõm jäi üürikeseks. Usuasjade nõukogu volinik annab teada, et kogudus on kasutanud jumalateenistusteks teist kultusruumi, kui talle oli määratud. Seetõttu ootab kogudust karistus – kogudus likvideeritakse. Kogudus oli saanud taastatud leerimajas pidada kaks (!) jumalateenistust.

23. märtsi 1948 otsusega nr 67 tunnistas Tartu Linna TSN Täitevkomitee leerimaja peremeheta varaks ja andis

selle üle linna tervishoiuosakonnale tuberkuloosidisperseri ruumideks. Maja hinnanguliseks väärtuseks oli 140 810 rubla. Volinik oli leebunud küll sedavõrd, et kogudusel lubati jumalariigi tööd jätkata oma õpetaja, revisjonikomisjoni ja juhatusega Peetri koguduse 2. pihtkonnana.

Iseseisvuse nimel

Algas aastakümneid kestnud võitlus koguduse iseseisvuse nimel. Sügisel 1956 kirjutatud kirjast Ministrite Nõukogu esimehele saab tagantjärele lugeda eelkirjutatud karistusest ja voliniku „leebusest“. Arvestades, et koguduse liikmesannetust tasub 1141 inimest, palutakse kogudus tunnistada iseseisvaks ja taastada tema vara ja õigusel tühistades eelnimetatud otsus 23. märtsist 1948.

Samal septembripäeval 1956 saadetakse kiri ka Tartu täitevkomitee esimehele teatades, et kogudus on otsustanud „lähemal ajal alata kirikuhoone taastamist“. Antakse ka teada, et koguduse juhatus ei nõustu kirikumüüride äravõtmisega ja avaldab protesti ning palub kirikumüüride lammutamine seisma panna. Kirjale vastust ei saanud.

(Järgneb 2. lehenumbris)

Rita Puidet

Usk Kristusesse annab

Head sõbrad Maarja koguduseperes! Oleme saanud kätte paljude teie tervitused ja head soovid. Aitäh teile kõigile, et olete mingil viisil ühenduses olnud, meile mõelnud ja meid eestpalves hoidnud. Praeguses olukorras on see eriliselt tähenduslik ja teeb südame lõputult soojaks.

Nagu paljud on kindlasti kuulnud, toimus Myanmaris 1. veebruaril sõjaväeline riigipööre. Juba koroonapandeemia tõttu niigi kannatanud rahvale, kelle hulgast suur osa igapäevaselt väga tagasihoidlikes tingimustes ning peost-suhu elavad, on praegune riigi kaosesse paiskumine suur löök. Seda võimsam ja liigutavam on olnud tunnistada tugevat vastupanu, mida inimesed on osutanud oma elu ja heaolu ohtu seades.

Meiega on kõik korras. Oleme püsinud tervena ning

Myanmari inimesed on meile väga armsaks saanud ning elame neile nende püüdlustes vabadusele ja iseolemisele kogu hingest kaasa.

meie vahetu koduümbrus on rahulik. Vahel ei suuda uskuda, et võikad pildid ja uudised hävingust ning rahumeelsete meelevaldajate vastu suunatud vägivaldast kajastavad sündmusi meie kodulinna, meie praegusel kodumaal.

On ootamatu leida end ühtäkki selliste sündmuste keskelt, murdepunktist ühe rahva – kes veel paari aasta eest täiesti võõras oli – ja riigi jaoks, mis oli vaid üks maalapike kaardil. Siinveedetud aja jooksul on Myanmaris inimesed meile väga armsaks saanud ning elame neile nende püüdlustes vabadusele ja iseolemisele kogu hingest kaasa.

Sellised sündmused, kuid ka olukord, kus kogu inimkonnana oleme juba terve aasta pandeemia tõttu olnud, panevad meid hüüdma Jumala poole. Tunnistame, et vahel on raske hoiduda meeleteist ja lootusetuse tundeist. Küsime, mis on

meile veel jäänud, kui tundub, et oleme kaotanud nii palju? Oleme usus veendunud, et ka siis, kui meilt on võetud tervis, füüsiline vabadus või sõna-, arvamuse-, iseolemise vabadus, on meie süda see, mis on vabastatud Issanda poolt ja seda vabadust ei saa keegi meilt mitte kunagi võtta. See on ääretult suur lohutus ja rõõmu allikas, samas ka jätkuvalt julgustav ja tuge pakkuv, et meie vabadusetunne on juurdunud esmalt Issandas.

See kogemus Kristuses vabana elamisest ei tähenda, et peame vaatama kõrvale meie elus ja meie ümber olevast kannatusest, end kuidagi kunstlikult rõõmsaks sundima või eitama, et vajame enda ümber turvalisust ja kindlust. Jah, seda kõike igatseme ja see on loomulik osa inimeseks olemisest. Pigem täidab usk Kristuses vabastatud olemisest meid julgusega seista silmitsi kõigi olukordadega, mis elus ette tulevad. Seda kinnitab teadmine, et ükski olukord ei ole selline, milles peame seisma üksi ja ükski olukord pole selline, mis saaks meilt võtta kõige olulisema. Kristuses vabastatud olek annab meile sisemise rahu ja rõõmu, et Jumal on meiega igas olukorras ja tema arm püsib aegade lõpuni.

Palvetame seda rahu ja rõõmu teile kõigile.

**Helene ja Joonas Toivanen,
Maarja koguduse läkitatud misjonärid Myanmaris**

rahu ja rõõmu

Kui soovid toetada Joonas ja Helene tööd Myanmaris, võid teha annetuse EELK Tartu Maarja koguduse arveldusarvele Swedbankis EE922200221005116309. Selgitusse lisa "Misjonitöö toetuseks".

Helene kommentaar piltide juurde

Pole viimasel ajal endast eriti pilti teinud, aga siinkohal meenus jõulupäevast, ja meie koerast Lunast, kes meile palju rõõmu toob. Veel on ülesvõtte meiega nii sageli juhtuvast, nimelt soovivad kohalikud meiega pilti teha. Olime ühel pühapäeval mootorrattaga väiksel väljasõidul ja poseerisime kümnete selfide jaoks nagu filmistaarid:)

Väike Taavet

Mis toimub? Miks on linnas nii palju rahvast? Nii küsis endalt väike Taavet hommikul kodulinnas Betaanias ärgates. Ta haaras laualt õuna ja tormas linna.

Ta läks tänavale. Seal oli palju suuri inimesi, kes hõikusid: „Ta on paha. Viime ta Pilaatuse ette.“ Taavet trügis läbi rahvasumma ja nägi üht meest. Mees oli räsitud, väsinud ja teda lükkasid sõdurid. Poiss tundis selle mehe ära. See on ju Jeesus.

Taavet oli emaga tema juures käinud. Jeesus võttis teda siis sülle. Ja ütles: „Laske lapsukesed minu juurde tulla, sest nende pärast on taevariik.“

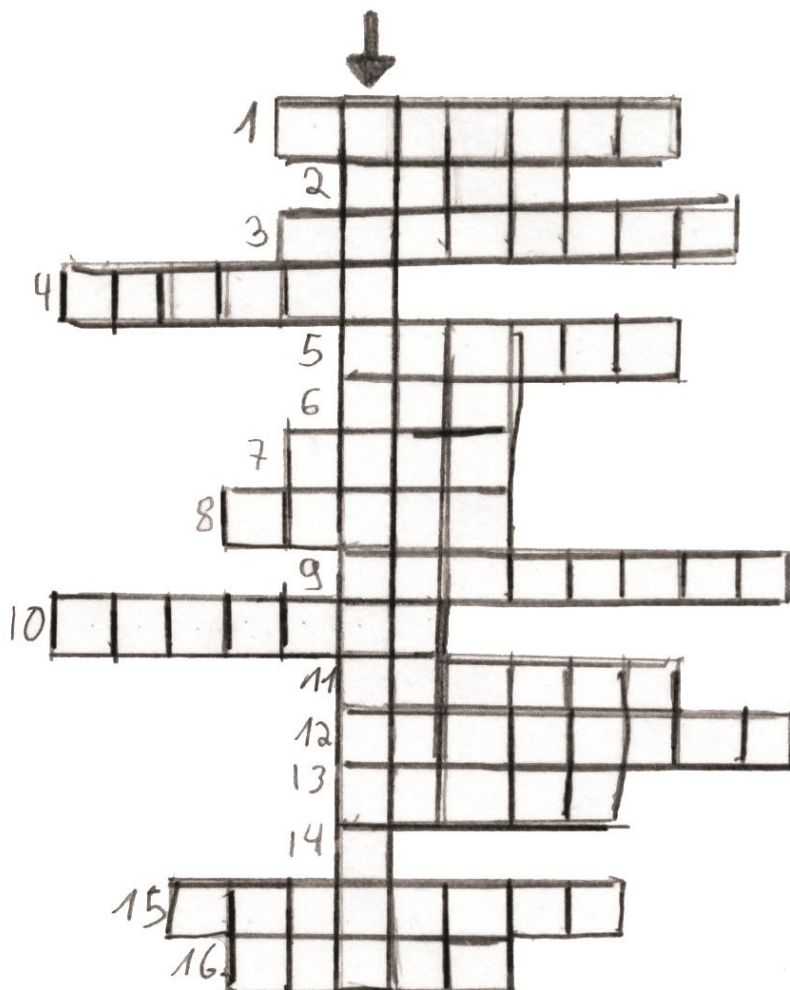
Rahvas oli koos sõdurite ja Jeesusega jõudnud suure rõduga maja juurde. Seal olid ka Jeesuse sõbrad, jüngerid. Nad olid kõik kurvad. Maja rõdul seisis maavalitseja Pilaatus. Pilaatus küsis Jeesus. Aga ta ei leidnud, et ta oleks süüdi, et teda karistada. Pilaatus küsis rahva käest: „Mis teeme?“ Ja suured inimesed karjusid: „Löö

ta risti!“ Taavet märkas, et Pilaatus on kurb.

Jeesusele anti suur rist, mida ta pidi kandma. Nii hakkati liikuma suure mäe poole. Seal mäe peal oli juba mitu rõõvliit. Taavetil oli keelatud seal käia. Aga praegu ju viidi sinna Jeesus. Taavet läks kaasa. Ühel hetkel Jeesus kukkus - ta ei jõudnud enam. Sõdurid käskisid onu Siimona risti kandma. Jõuti mäeni. Ja siis toimus midagi kohutavat.

Taavet peitis pea kättesse. Kui ta silmad uuesti avas, oli Jeesus kahe kurja mehe vahel risti löödud. Jeesus hüüdis: „Isa, sinu kätte ma annan oma Vaimu“ ja heitis hinge. Äkki hakkas maa värisema. Kõik inimesed ümberringi ütlesid: „Tõesti, see oli Jumala Poeg.“ Taavet jooksis nuttes koju. Möödus mõni päev. Taavet mängis sõpradega tänaval. Ja äkki oli tema ees tema kõige parem sõber. Jeesus oli surnuist üles tõusnud. Nad kallistasid kõvasti ja Jeesus ütles: „Sinu usk on sind aidanud.“

Ristsõna

1. Jeesuse sõbrad?
2. Taavet on...
3. Kus linnas Taavet elab?
4. Kes karjus „Löö ta risti“?
5. Väikese poisi nimi...
6. Puuvili, mille Taavet võttis.
7. Pilatus oli...
8. Jeesus pidi kandma...
9. Mis juhtus, kui Jeesus löödi risti?
10. Kes viisid Jeesuse maavalitseja ette?
11. Kes pidi Jeesuse risti kandma?
12. Mis päeval käiakse kirikus?
13. Mida tegi Jeesus Taavetiga kohtudes?
14. Tähestiku 8. täht.
15. Maavalitseja nimi.
16. Kus seisis Pilaatus?

Erivajadustega inimeste piibliring

See oli vist kunagi sügise alguses, kui kohtusime kusagil kesklinna bussipeatuses Maarja koguduse liikme Enel Maidega. Ta küsis minu käest, kas oleksin huvitatud erivajadustega inimeste piibliringi juhatama. Seda teemat oli juba arutatud koguduses ja kui ma natuke sellele mõtlesin ning kalendris oli lehekülj täitmata, siis ütlesin jah. Taolist kogemust mul varasemalt ei olnud, aga Issanda töös on vahepeal nii, et see pakub võimalust areneda ja uut õppida, kui teed tööd koos Jumalaga ja tema abiga.

Esimene kogunemiskord oli meil novembris kirikuaasta lõpus. Siis on alati küsimus, aga ka üllatus, et kes tuleb kohale, mitu meid on, kuidas asjad praktilised lähevad... Meie arvasime, et võib-olla kohale tuleb 5-6 inimest. Aga väga kiiresti saime aru, et peame allkorrusel kirikusaali kolima, ja lõpuks meid oli koos oma maskidega hajutatult istumas 19 inimest. Ütlesin, et mina olen siin piibliringis esimest korda,

kas teised on ka? Tõusis üheksa kätt. Nii möödus minu arva-tes eriline tund: laulsime koos ühe kirikulauliku laulu, kuulasime jumalasõna, arutasime valguse teemal ja palvetasime.

Koroonaviirus on takistanud piibliringil uuesti kokku saada. Aga see ei takista meid palvetamast, igapäev on jõudu selleks, et hoida kogudusega seotud inimesi palvetes. Pole vahet, kas oleme n-õ erivajadustega või erivajadusteta, igauks meist vajab tunnet, et keegi meid armastab. Eelkõige meil on vaja, et teda armastaks Kolmainus Jumal, kes annab meile meie patud andeks ja kingib uue elu Kristuses Jeesuses. Igaüks meist on seda väärt, et saame kuulda Jumala sõna, saame koos teistega olla, arutada ja palvetada. Igaüks meist on seda väärt, et taevane Isa tõstab üles, kannab ja päästab, nagu ta ise on töotanud.

Kirsi Vimpari

Maario Isak: usk pole häbiasi

Maario on kasvanud koos Maarja kogudusega. Praegu õpib ta Tartu Kutsehariduskeskuses mootorsõidukitehnikuks. Vabal ajal mängib ta kitarril ning käib jõusaalis. Kristlane on ta olnud juba väikesest peale.

Millal sa tundsid, et oled sügavalt kristlane?

Kui käisin teises klassis, siis osa õpilasi kiusas mind sellepärast, et käin pühapäevakoolis ja kirikus ning see tegi mind väga õnnetuks. Ühel perejumalateenistusel rääkis toleaeagne õpetaja, et ainult kristlased saavad öelda "õnnistatud pühapäeva" ja ma olin uhke selle üle ning ütlesin nendele õpilastele koolis, et ainult mina saan nii öelda ja nemad ei saa. Sellest ajast alates võin ma öelda, et olen sügavalt kristlane ja oma usule lojaalne.

Kuidas suhtuvad su sõbrad sellesse, et usklik oled?

Koolis arvatakse, et see ei ole väga hea asi. Lähedasemad sõbrad on sellega väga päri. Mul rohkem ongi kristlastest sõpru.

Mida ütleksid neile noortele, kes varjavad sõprade eest kristlaseks olemist?

Soovitan neil sõpradega kokku saada ja rääkida nendega sellest. Jääda endale kindlaks ning Jumalale truuks hoolimata sellest, mida sõbrad sellest arvavad. Usk pole asi, mida häbeneda.

Küsis Hanna Järve

Koguduse teated

Mina olen ülestõusmine ja elu. Kes minusse usub, see elab, isegi kui ta sureb. (Jh 11:25)

- 1. aprill kell 19** Suure Neljapäeva jumalateenistus
- 2. aprill kell 13** Suure Reede jumalateenistus
- 4. aprill kell 13** ülestõusmispüha jumalateenistus
- 23. mai kell 13** nelipüha jumalateenistus. Leeripüha
- 15. juuni** Tartu Maarja Kirikukoori ja kammerorkestri kontsert Tallinna Jaani kirikus
- 17. juuni** Tartu Maarja Kirikukoori ja kammerorkestri kontsert Maarja kirikus
- 29. juuni** Tartu linna päeva raames Ooperisümbioos Maarja kirikus
- 8. juuli** - 1941. aasta massimõrva ohvrite mälestuspalvus Pauluse kalmistul. Palvuse korraldab Memento ühing
- 12. juuli** - Tartu pommitamise 80. aastapäeva mälestuspalvus Maarja kirikus
- 15. august kell 13** rukkimaarjapäeva jumalateenistus

Kuna avalikud jumalateenistused pole praegu lubatud, saab pühapäeviti jumalateenistustest osa Tartu Maarja koguduse Facebooki lehekülje kaudu. Ülekande algus kell 13, teenistused on ka järelvaadatavad. Kui Jumal lubab ja viirus taandub, kohtume taas igal pühapäeval kell 13 kogudusemajas Õpetaja 5.

Eakate teetunnid ja vanavanemate kogunemised jätkuvad niipea, kui see on meie kõigi tervise jaoks turvaline. Sõltuvalt Covid-19 seotud piirangutest võib sündmuste kalendrisse tulla muutusi. Palun jälgige koguduse kodulehte ja FB lehte ning küsige julgelt infot ka telefoni teel ja e-posti kaudu.

Kui teil on soov saada armulauda, erapihti või on vajadus kiriklike talituste järele, võtke, palun, ühendust koguduse õpetaja Timo Švedkoga telefonil 553 4529. Lisaks õpetajale pakub hingeabi ka koguduse hingehoidja Lea Saar, telefon 521 8589. Ärge jääge oma murega üksi!

Liikmeannetusi saab maksta ülekandegaga: SEB EE151010220041155014

Saaja: EELK Tartu Maarja kogudus Swedbank EE922200221005116309

EELK Tartu Maarja kogudus

Õpetaja 5, 51003, Tartu

Tel: 7341111 / E-post: tartu.maarja@eelk.ee

Koguduse õpetaja: Timo Švedko Tel: 5534529

Timo.Svedko@eelk.ee

Kodulehekülg: www.tartumaarja.ee

Info ja teenistuste ülekanded: <https://www.fb.com/tartumaarjakogudus>